

THEATERBEZOEK IN HET ELIZABETHAANSE LONDEN

Andrew Gurr, *Playgoing in Shakespeare's London* (Cambridge University Press, 1987, repr.1989) XV + 284 pp. ill. (ISBN 0 521 25336 5). Prijs van paperback £ 10.95.

Reeds met de publikatie van zijn eerste boek getiteld *The Shakespearean Stage, 1574-1642* (Cambridge, 1980) had Andrew Gurr ervan blijk gegeven dat hij het buitengewoon vermogen bezat wat men heeft genoemd "the broad sweep" te combineren met "the masterly swoop on the telling detail". Door op een boeiende manier de stof weer te geven van de vierdelige *Elizabethan Stage* (1923) door E.K. Chambers, aangevuld met gegevens uit recente opzoekingen, heeft Gurr een boek bezorgd dat ons niet alleen wegwijs maakt in de soms ietwat saaie Chambers, maar dat ons ook verduidelijkt hoe contemporaine levensgewoonten soms een verrassend licht kunnen werpen op de betekenis en de structuur van bepaalde passages in de stukken van Shakespeare en zijn tijdgenoten.

Playgoing in Shakespeare's London, het tweede boek van Gurr, bestaat uit een inleiding en vier grote hoofdstukken waarin achtereenvolgens de soorten theaters, de sociale klassen in Engeland en in Londen, de mentaliteit of de mentale structuur van de theaterbezoekers en, ten slotte, de evolutie in de smaak tussen de jaren 1567 en 1642 worden beschreven. Een zeer belangrijk aspect van Gurrs boek is dat het twee appendices bevat : een eerste appendix is een alfabetische lijst van namen van personen waarvan we met zekerheid weten dat ze een theater bezochten; en een tweede appendix, die bijna vijftig bladzijden beslaat, waarin we een chronologisch gerangschikte reeks passages uit de contemporaine literatuur of de contemporaine briefwisseling vinden waarin gewag wordt gemaakt van "playgoing". Het is via de extracten geciteerd in deze tweede appendix dat we ingelicht worden over het fenomeen zonder weerga dat zich voordeed omstreeks de jaren 1587-1592, het fenomeen dat ontstond, zoals Gurr het uitdrukt, doordat de Londense theaterbezoekers bereid waren te betalen om poëzie van op de planken te horen reciteren. Hier moet Gurr natuurlijk de passages uit Robert Greene en Thomas Nashe aanhalen waarin de toneelkunst van de tijd op een onvergelijkelijk treffende wijze worden beschreven. Edward Alleyn, de grote acteur van de troep gepatroneerd door de Admiraal (de held van de Armada), werd door Nashe in 1592 in de rol van Talbot in Shakespeares *Hendrik VI* in de volgende passage gehuldigd : "Hoezeer zou de moedige Talbot (de terreur van de Fransen) zich verheugd hebben in het feit dat, nadat hij 200 jaar in zijn graf had gelegen, hij opnieuw triomfeert op het toneel, en dat hij zijn gebeente opnieuw gebalsemd ziet met de tranen van ten minste tien duizend toeschouwers, (op verschillende tijdstippen) die, in de tragische toneelspeler die zijn persoon voorstelt, zich verbeelden dat ze hem opnieuw zien bloeden!"

Playgoing in Shakespeare's London bevat ook 23 illustraties die alle de velerlei aspecten van het theaterbedrijf belichten. Zo b.v. de vrouw van een handelaar die zich naar het toneel begeeft en de fameuze schets van het Swan Playhouse, een tekening van Arendt van Buchel, gemaakt naar een schets van Johannes De Wit in 1596 enz. Over deze tekening verscheen in 1986 een zeer gedetailleerd artikel van Johan Gerritsen. Gerritsens bijdrage verscheen onder de titel "De Witt, Van Buchell, The Swan and the Globe. Some Notes" in *Essays in Honour of Kristian Smidt*, e.d. P. Bilton (Oslo, 1986). Dat Andrew Gurr ook een afbeelding geeft van Moll Frith (op de titelbladzijde van *The Roaring Girl*, 1612) maakt ons indachtig van het feit dat veel hoeren zich deden opmerken tijdens theatervoorstellingen (zie Gurr, p. 57). Het boek van Gurr wemelt van interessante wetenswaardigheden, maar verliest evenmin belangrijke kenmerken van het theaterbedrijf zelf uit het oog, zoals b.v. het financieel aspect.

Ten slotte wens ik enkele detailaanvullingen bij het werk van Gurr te geven. Op p. 145 vermeldt hij dat de briefschrijver Roland Whyte aan Robert Sidney meedeelde dat de slag van Turnhout op het toneel werd weergegeven (26 Oct. 1599). De tekst met deze mededeling vindt men overall verkeerd afgedrukt sedert 1746. De juiste tekst vindt men in *Report on the MSS of Lord de L'Isle & Dudley*, ed. C.L. Kingsford, vol. 2 (Londen, 1934), p. 406. Als aanvullingen op Appendix 2, References to Playgoing, kan ik nog wijzen op de volgende : in februari 1598 vindt men in het zopas vermelde *Report on the MSS* op p. 322 deze vrij interessante mededeling in de pen weer van Roland Whyte : "Sir Gilly Meiricke made at Essex House yesternight a very great supper. There were at yt my ladies Lester, Northumberland, Bedford, Essex, Rich : and my lords of Essex, Rutland, Monjoy and others. They had two plaies which kept them up till 1 a'clocke at midnight". De lijst van "Playgoers 1567-1642" die Andrew Gurr heeft samengesteld kan hiermee aanzienlijk worden uitgebreid. Een passage gedateerd 1 okt. 1610 is ook interessant. Daar vertelt William Browne ons dat "The Lord of Montgomery made a feast at his house in Sheppey where.. sports were provided, hawking, hunting, fishing, dancing, the King's Players with comedies and tragedies, 2 every day". (Zie *Report on the MSS of the Marquess of Downshire. Papers of William Trumbull the Elder*, vol. 2, 1936, p. 370).

Andrew Gurr heeft met *Playgoing in Shakespeare's London* een uitermate boeiend boek geschreven, een boek dat een *must* is voor iedereen de Elizabethaanse literatuur en haar achtergrond wil bestuderen.

Willem SCHRICKX

The Roaring Girl.

OR
Moll Cut-Purse.

As it hath lately beene Acted on the Fortune-stage by
the Prince his Players.

Written by *T. Middleton* and *T. Dekker.*

My case is alter'd, I must worke for my living.

Printed at *London* for *Thomas Archer*, and are to be sold at his
shop in *Popes head-pallace*, neere the *Royall*
Exchange. 1611.

Moll Frith, zoals afgebeeld op de titelbladzijde van *The Roaring Girl* (1612).
Overgenomen uit A. Gurr, *Playgoing in Shakespeare's London*, C.U.P.